

Vanda stads utträde ur Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola

VD/7784/00.01.00.01/2023

PT/AV/K-ML/RK-K/OL/MT/KW

Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola (VNF) är en svenskspråkig samkommun som äger och driver en folkhögskola. VNF erbjuder ettåriga studier som förbereder för både fortsatta studier och arbetslivet.

Vandas andel i samkommunen är 3,12%. De övriga medlemskommunerna är Raseborg (56,26%), Kyrkslätt (12,5%), Hangö (9,38%), Ingå (9,38%), Grankulla (3,12%), Esbo (3,12%) och Sjundeå (3,12%). Vanda stad har ingen representant i samkommunens styrelse eller revisionsnämnd.

Antalet studerande vid folkhögskolan har minskat under en längre tid. Enligt VNF:s revisionsnämnds utvärderingsberättelse för 2022 har antalet inskrivna studerande på de långa linjerna minskat från 178,5 studerande år 2010 till 63,5 studerande. Antalet studieveckor har minskat med 60 procent under samma period. I augusti 2023 inledde 64 studerande sina studier. Antalet studerande på folkhögskolans årskurs minskar samtidigt som antalet utbildningsplatser på andra stadiet och högre nivå har utökats. Denna utmanande situation har också konstaterats i utvärderingsberättelsen.

Enligt samkommunens budget för 2024 har Vanda två studerande (2023): 1 studerande).

Samkommunens ekonomi

Enligt 17 § i samkommunens grundavtal strävar samkommunen efter att finansiera folkhögskoleverksamheten med statsandelar, studerandeavgifter och andra inkomster. Det belopp som enligt budgeten behövs utöver statsandelar, studerandeavgifter och andra inkomster för att täcka utgifterna samlas under räkenskapsperioden in som betalningsandelar från medlemskommunerna. Medlemskommunens betalningsandel bestäms i förhållande till antalet studerande som är inskrivna i kommunen.

År 2023 var medlemskommunernas sammanlagda betalningsandel 80 000 euro, vilket den har varit redan i flera år. För 2024 är den 100 000 euro, varav Vandas andel är 6 557,38 euro.

I september 2023 lämnade VNF in en ansökan om understöd till medlemskommunerna som gällde deltagande i kostnaderna för projektet för ombyggnaden av folkhögskolans fastighet. Av medlemskommunerna ansökte man om sammanlagt 177 746,17 euro, varav Vandas andel är 5 545,68 euro.

Stadsstyrelsen beslutade 31.10.2023 (§ 8) att understöd inte beviljas. Inte heller de övriga medlemskommunerna, med undantag av Raaseborg, beviljade understöd.

Personal - och koncerndirektören beslutade 31.10.2023 (§ 52/2023) att ge samkommunsstämman representant anvisningar om förfarande för att motsätta sig att budgeten godkänns i fråga om ombyggnadsprojektet. Eftersom majoriteten av medlemskommunerna avlog samkommunens ansökan om understöd var finansieringen av projektet inte känd vid tidpunkten för samkommunsstämman. Inte heller projektets omfattning eller en noggrannare kostnadskalkyl var ännu känd.

VNF:s ordinarie samkommunstämma beslutade dock 31.10.2023 att godkänna finansieringsplanen för 2024–2026 inklusive investeringsbudgetar samt budgeten för 2024 i enlighet med VNF:s styrelses förslag. Detta trots att sju av samkommunens åtta ägarkommuner motsatte sig godkännandet av investeringsbudgeten i fråga om ombyggnadsprojektet och röstade mot samkommunens styrelses förslag. Raseborgs stad kunde med sin ägarandel på 56,26 procent och sitt röstetal ensamt besluta om finansieringsplanen med sina investeringsplaner.

När beslut fattas om samkommunens budget och investeringar ska också andra medlemskommuners synpunkter på finansieringen beaktas, så att man kan diskutera kostnaderna och bilda en gemensam syn på dem. Investeringsbesluten ska grunda sig på samkommunens framtida verksamhetsomfattning och behov, som medlemskommunerna ska ha en gemensam uppfattning om.

I detta fall har också VNF:s information om ärendet varit bristfällig och främjat den största medlemskommunen, eftersom den första kontakten till andra medlemskommuner än Raseborg kom som ett brev med begäran om utlåtande först 15.9.2023. Begäran om understöd har framställts till Raseborg våren 2023 och de understödsbelopp som begärts av de övriga medlemskommunerna har baserat sig på det understödsbelopp som Raseborg beviljat. Verksamheten i en samkommun som är gemensam för flera medlemskommuner kan inte grunda sig på att en medlemskommun bereder och fattar beslut självständigt.

Utträde ur samkommunen

Enligt 62 § i kommunallagen kan en medlemskommun utträda ur en samkommun. Om inget annat har avtalats i grundavtalet, sker utträdet vid utgången av kalenderåret efter det att medlemskommunen har anmält utträdet minst ett år tidigare.

Bland annat av ovan nämnda orsaker har det visat sig problematiskt att en medlemskommun har enkel majoritet när beslut fattas om ärenden som gäller samkommunsstämman och att Raseborg ensidigt agerar vid planeringen av investeringar.

Vid folkhögskolan som drivs av samkommunen studerar år 2024 endast två studerande från Vanda (år 2023 endast en studerande). Ställningen för de studerande vid folkhögskolan påverkas inte av om deras hemkommun är medlem i samkommunen. Studierätten för nuvarande eller blivande studerande från Vanda är således inte beroende av om Vanda är medlemskommun eller inte.

Enligt de allmänna ägarpolitiska riktlinjer för koncernsammanslutningar som godkändes av **stadsfullmäktige** 21.9.2020 § 7 deltar staden i samkommuner antingen på grund av att staden enligt lag är skyldig att höra till samkommunen eller på grund av att staden producerar en del av sina bastjänster via samkommunerna (punkt 3.2). Enligt **verksamhetsområdet för fostran och lärande** finns det inget behov av medlemskap i samkommunen för Vanda stad, eftersom VNF inte är en del av stadens produktion av undervisningstjänster och staden inte med stöd av lag är skyldig att höra till samkommunen.

Vanda stad har fått kännedom om att det också i andra medlemskommuner som är i minoritet har förts diskussioner om utträde ur samkommunen.

Hangö stadsstyrelse har 27.11.2023 beslutat föreslå stadsfullmäktige att Hangö stad utträder ur samkommunen fr.o.m. 1.1.2025. Motsvarande förslag finns på föredragningslistan för Sjundeå och Kyrklätt kommunstyrelser (27.11.2023 och 4.12.2023).

Esbo stadsstyrelse har 4.12.2023 beslutat föreslå för fullmäktige att Esbo stad utträder ur samkommunen från och med 1.1.2025, om medlemsavgiften för 2024 stiger med mer än 10 procent eller om Esbo ska delta i finansieringen av investeringarna.

I 22 § i samkommunens grundavtal konstateras det att om en medlemskommun utträder ur samkommunen, övergår till delägarskap eller till ett mer begränsat delägarskap än tidigare, ska kommunens andel av grundkapitalet eller en del av det betalas till den genom beslut av samkommunsstämman. Om de övriga kommunerna inte löser in kapitalandelen i den utträdande medlemskommunen, sänks grundkapitalet. Ersättningen för grundkapitalandelen betalas i lika stora rater under 10 år från det att skillnaden trätt i kraft. Vanda andel av samkommunens grundkapital är 12 773,43 euro.

Stadsstyrelsen 11.12.2023 § 7

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att föreslå stadsfullmäktige att Vanda stad utträder ur Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola fr.o.m. 1.1.2025.

Protokollet godkänns och justeras för denna paragrafs del omedelbart vid sammanträdet.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Protokollet justerades och godkändes för denna paragrafs del omedelbart vid sammanträdet.

Stadsfullmäktige 11.12.2023 § 5

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar att Vanda stad utträder ur Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola fr.o.m. 1.1.2025.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Anvisningar för sökande av ändring: 1. Besvärshanvisning

Närmare information:

Anders Vikström, direktör för den svenskspråkiga servicen, (fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)